

pršek (země skropená jarní p-ou), *zř.* sprš (husy se kochaly v teplé s-i), *bás.* prcha, *zř.* prch, sprch (šumot jarní p-y); ¹ *přeprška*, *zř.* po- (jarní, podzimní p-y; po lijavci přišel dešť, po dešti přehánka, po přehánce p.), *ob.* záprška (ty z-y nemohly cestu tak rozblátit); ¹ *skropení* (bylo to jen krátké s., žádný větší dešť), *zř.* pokrop (z mračen se snášel drobný p.); ¹ *krá-pání*, *zř.* krápot (z každého k-u není dešť), *zkrápnutí* (při prvním z. už utkají domů); *expr.* *vlažička*, *zř.* vlážka (pro osení je v. dobrá; nad krajinou mrholí drobná v.); *dial.* *húlava*, hulava (několikrát ho cestou chytla h.), *růsa* (r. to jen trochu pokropila); *zast. ob.* *kápě*, *krápě* (*ve spojení* Medardova k. čtyřicet dní kape)

4. **VELKÝ** (silný, hustý, vydatný, důkladný, mocný, prudký, ostrý, plískavý, crčivý, crčící, lijákový, lijákovitý, lijavcový, přívalový) **DEŠT**, *liják*, lijavec (strhl se prudký, tropický, hrozný l.), *zř.* lijavice, *expr.* *zdrob.* lijáček, ¹ *deštový* (lijákový, lijavcový) *příval* (spustil se hrozný p. vody z mračen), *kniž.* *val* (*pl. valy*) *deště*, vody (z oblohy se spouštěly prudké v-y vody), *expr.* *vlna* (*pl. vlny*) *deště*, *deštová* (mocná v. deště se převálila; prudké v-y deštové se hnaly krajinou), *expr.* *kniž.* *lijákové proudy*, *proudy deště* (nebeské vody), *vodopád* (peřeje, katarakt) *deště* (v-y deštové, nebeské vody; z nebes se řinou celé k-y vody), *nadzemské vodovody* (n. v. dštily záplavu deště), *deštová záplava* (nekonečná d. z. rozmokvala celou krajinu), *zátopa* (jen chvílemi ustávala tato z., j. by se nadzemské vodovody byly náhle ucpaly; *zeměp.* plošná z. = náhlý deštový příval v aridních oblastech, kdy voda stéká po celé ploše území); *ob.* *expr.* *slejvák*, slivanec (spustil se náramný s.), *plavák* (to je p., dešť se řine proudem; dostali jsme p-a), *cedák*, *zř.* ceděnice, ¹ *ob. a kniž.* *sprcha* (stromy blaženě snášely bujnou s-u; okna zvučela ostrou s-ou lijavce), *ob. expr.* *boží dopuštění* (b. d. se spustilo z oblohy); *dial.* *lijavý dešť* (z oblaků se cedí l. d.), *liti* (to bylo l. j. by se kus mračen utrh), *leják*, leja, lija (l. s bouří), *šplách*, šplák, špláchet, *zř.* šplá- chota (nepadaly krupěje, ale jediný š.; to byl š., j. když konev převráť; krácel v blescích a hromových ranách, v špláchetách shora i zdola), *hrejč* (spustil se ukrutný h.), *úlich*, úlička (jenom aby něco zlého nepřišlo, ú. s kroupami země bičovaná ú-ou zlych mraků)

průtrž mračen, *zř.* průtržný (stržný) *dešť*, *zř. a zast.* *strž*, stržeň mračen, ¹ *lijavcová smršť*; *dial.* *strha* (hrozná s. vymlela pole), *příval* (těžká mračna hrozí p-em)

5. **DEŠT ZA VĚTRU** (chladný, *zprav.* se sněhem), *plískanice*, *zř.* plískavice (podzimní p.; ošklivé počasí, samý dešť a p.), *meteor.* *húlava* (h. se říká prudkým nárazům větru provázeným přehánkami), ¹ *expr.* *šplouchanice*

(byl plačtivý čas, š.), *dial.* *fujavice*, *chvis- tačka*, *dial. a zast.* *plíšť* (podzimní p-ě)

6. **DEŠTIVĚ** (vlhké, mokré, přeháňkové, přeprškové ap.) **POČASÍ**, *deštivý* (mokrý, *expr.* plačtivý, uplakaný, ubrečený ap.), *dial.* *mrhavý*, *močný* čas, *dlouhé období deště*, *douhé* (několikadenní, neustálé, stálé, trvalé) *deště*, *deštivo*, *zř. bás.* *dštivo* (celý podzim bylo d.; přišly chumelenice, vítr a d.), *deštivost* (skliučující d. listopadu), *mokro* (pa- novala hrozná m-a, pořád pršelo), *zeměp.* *plíšť* (p. je doba deště, deštové období v tropech); *dial.* *pršení* (bylo už toho p. dost), *húlava*, hu- lava (listopad byl samá h.), *nekleč*, *pluta*, *plutoviny* (hned po žních přišly p-y) × *sucho*, *bezdeštný čas*, *bezdeště*

7. *meteor.* **DEŠTOVÉ PÁSMO**, pásmo deště, *deštový pás*; *dešťová strana*, *deštový kraj* × *bezdeštný kraj*, *deštný stín*, *zř.* *zádešti* (d. s. neboli z. je závětrný kraj, kde je méně oblačnosti a srážek)

8. (adj.) **DEŠTIVÝ**, *zř. kniž.* *dštivý* (den, počasí, jaro, kraj, mrak), *zř.* *pršivý*, *dial.* *pršavý*, *pršlivý*, *zast.* *pršlavý* (den, léto), ¹ *zř.* *rozpršený*, -lý, *za-* (počasí, den, kraj, obloha), *rozdeštěný*, *za-* (den, nebe), ¹ *přem.* *rozmoklý*, *zř.* *za-* (léto, večer), *zamokřelý* (listopad bývá vždy smutný, chladně z.); ¹ *vlhký*, *mokrý* (čas, duben; m. máj); *mživý*, *mžící*, *mrholivý*, *mrholící* (den, ráno); *dial.* *morosivý* (byl skomíravý, m. den); *plný přeháňek*, s častými přehánkami (přeprškami ap.), *přeháňkový*, *přeprškový*, *zř.* -prško- vitý, *poprchavý* (počasí); *plný plískanic*, s častými plískanicemi, *plískanicový*, *plískavý* (podzim); *expr.* *uplakaný*, *plačtivý*, *ubrečený*, *brečavý*, *brečlavý*, *brečtivý*, *breč- tivý*, *usazený*, *slzavý*, *zř.* *slzivý*, ¹ *zaškle- bený*, u- (den, podzim, podoba) × *suchý*, *bezdeštný*

mžící, *mživý*, *mrholící*, *mrholivý*, *dial.* *morosivý* (dešť, přehánka, mlha)

přeháňkový, *přeprškový*, *zř.* -prškovitý (dešť), *poprchavý* (mlha, rosa), *sprchavý* (s-é proudy deště)

plískavý (přehánky), *pleštivý* (dešť)

lijákový, *lijavcový*, -ovitý (příval; l-é proudy nebeské vody)

deštový (pásmo, strana; d-á voda, kapka; d. potok, příval; d. plášt), *zř.* *deštný* (voda; *meteor.* d. stín)

přinášející dešť, provázený deštěm, *deš- tový* (mrak, vítr), *zř.* *deštonosný*, *vláhonosný* (oblak, vítr)

viz též kapka, bouře, vítr, mrak, mokrý (zmoklý)

47. 1. **PRŠETI**, *neosob.* *prší* || *za-*, *zř.* *po-*, ¹ (mnoho, někam) *na-*, *zř.* *v-* kam (celá obloha je zamračená, to poprší dlouho; *zř.* *pršel* teplý, *májový dešť*; ¹ trochu pršelo, a hned se všechno

zelená; rozpršelo se tak počasí se změnilo, zaprší trochu zapršet; pěkně r vody; do světlice naprší *zř. opět.* *dštívat*, *bás. neosob.* (dštlo prouder nadštlo hodně vody), ¹ (vláha, kapky deště z nebe; padlo trochu, nepadlo; ani kapka de *ve spojení* na chudého v *kropil* || *pokropil*, s-, ¹ *kropil*, s- zem; mraky z nebe pěkně zakropili *dešť šumí* (v korunác do oken (do střechy), *stříká* (na všechny s šplachá, *řídě* šplách *dial.* *lupotá* ap.; *př.* žene mračna a seje ch *dešť slznými krupěj dial.* *mokne* || *na-*, *zř.* *moc* toho nenamoklo; ¹ *brázdu*, na půl brázdy *expr.* *cabí* (cabilo celý

2. **BUDE PRŠETI** *chystá* (připravuje zoru); *chystá se*, *při na dešť*; *žene se de mrači se na dešť*, *de dešť*, ale až k večeru s to deštěm, *mraky* *nejdřív* spadnout; ¹ *je (to) na dešť*, *uka se) to na dešť*, *můž měr stojí* (ukazuje) *na spadnutí* (na kra dešť; *obrátil se vít měsíček má kolo* (*jde dolů*, *kohouti pes kouše trávu*, *ylá svrbí mě noha* (ko bude pršet, přijde de slunce peče, *dešť p jasno*, *večerní dešť se na dešť*, *oblačí se Krkonoš se kuklí*, *čepičku*, *bude pršet bude brzo dešť*

3. **ZAČÍNÁ** || *zača lit*, *krápat*, *lít* ap.), *deště* (do mžení ap. *přihnal se*, *přivalil proudil se*, *strhl se*, *se ap.) dešť* (liják, *pl lední to spustilo na celé nebe* (boží do *rozpršet se* (rozpršel hned ráno se drobně r deným deštěm), *roz rozdeštila*; *neosob.* *ve*

